

Роль перекладацької практики у процесі підготовки майбутніх фахівців з філології до професійної самореалізації

Очковська А. П.

кандидат філологічних наук,

викладач кафедри англійської філології та перекладу

Житомирський державний університет імені Івана Франка

м. Житомир, Україна

Глобалізаційні процеси, стрімкий розвиток науково-технічної діяльності і соціально-економічних відносин, безкінечна різноманітність політичних подій та інтенсивне міжнародне спілкування є одними з основних характеристик сьогодення. Крім того, сучасна ситуація в Україні вимагає активізацію міжнародної співпраці та швидкого пошуку підтримки від закордонних партнерів, максимальну ефективність яких забезпечує власне перекладач. Тому важливість професійної підготовки перекладачів є провідним та актуальним завданням сьогодення.

Аналіз наукових праць демонструє, що велика кількість вітчизняних науковців досліджують проблему професійної підготовки майбутніх філологів-перекладачів, а саме А. Бовт [2], І. Горошкін [3], І. Западницька [4], В. Ігнатенко [5], Л. Крайняк та О. Дуда [6], Л. Олексієнко [7] та ін.

Для закладів вищої освіти, які займаються підготовкою майбутніх філологів-перекладачів, головним завданням є підготовка висококваліфікованого і компетентного фахівця, який володіє теоретичними знаннями, високим рівнем фахових навичок та інтегрованими вміннями [1, с. 37]. Досягненню цього завдання значною мірою сприяє перекладацька практика, яка є важливим складником навчального плану. Метою практики є підготовка здобувачів освіти до майбутньої професійної перекладацької діяльності. І. Горошкін виокремив провідні завдання перекладацької практики, завдяки яким реалізується вищезазначена мета, а саме поглиблення знань з теорії й практики

перекладу; удосконалення навичок усного (писемного) мовлення іноземною і рідною мовами; відпрацювання комплексної технології перекладу; удосконалення вмінь і навичок роботи з текстом (складання анотацій, реферування, конспектування); збагачення словникового запасу майбутніх перекладачів; удосконалення вмінь і навичок писемного перекладу (прямого і зворотного); удосконалення вмінь користуватися лексикографічними та довідковими виданнями [3, с. 36].

Зважаючи на особливості та динаміку розвитку ринку перекладу, а також на появу нових видів перекладацької діяльності, зокрема аудіовізуального перекладу, субтитрування, транскреації, аудіосприції, необхідним є вмінням користуватися сучасними технологіями перекладу, а саме машинним перекладом і комп'ютерними системами підтримки перекладу [5]. Впровадження сучасних технологій автоматизованого перекладу, на кшталт *CAT tools (Computer-Assisted Translation)*, допомагає здобувачам вищої освіти ефективніше виконувати переклади, а також значно підвищує продуктивність та якість перекладу. Серед сучасних технологій автоматизованого перекладу найпопулярнішими є: *SDL Trados Studio*, який пропонує можливості для створення та використання пам'яті перекладів (*Translation Memory*), глосаріїв й автоматичної перевірки якості перекладу; *MemoQ*, що забезпечує ефективну роботу з пам'яттю перекладів та термінологією і підтримує роботу у команді, тощо.

Під час проходження перекладацької практики здобувачі залучаються до вивчення концептуальних засад перекладацької діяльності, що відбувається у процесі консультацій фахівців у галузі перекладу, а саме перекладацьких агенцій. Основним засобом перекладацької практики є писемний переклад текстів. Важливим етапом перекладацької практики є аналіз текстів або у випадку усного перекладу вивчення комунікативної ситуації, оскільки необхідно визначити жанрово-стильові особливості тексту, проаналізувати прецедентні тексти, визначити перекладацькі стратегії, які є адекватними змісту і позамовним чинникам. Це сприяє формуванню вмінь майбутніх перекладачів застосовувати

здобуті знання у процесі аналізу й вирішення поставлених перекладацьких завдань, аналізувати контекст взаємодії під час усного перекладу [3, с. 36].

Важливою умовою ефективної професійної підготовки філолога-перекладача є розуміння процесів та тенденцій, які відбуваються на сучасному ринку послуг цієї галузі. Тому необхідними у навчальному процесі є стажування та співпраця з перекладацькими агенціями, що дає можливість здобувачам отримати практичний досвід, ознайомитися з професійними стандартами та вимогами сучасного ринку праці [8]. Крім того, майбутній професійній самореалізації сприятимуть використання он-лайн платформ для співпраці та обміну перекладацьким досвідом, участь у реальних перекладацьких проєктах, а також організація перекладацьких клубів та конференцій.

Отже, практична підготовка здобувачів вищої освіти є ключовим елементом у формування професійних вмінь і навичок, а також готовності до реалізації на ринку праці. Перекладацька практика передбачає послідовність та безперервність і є логічним продовженням професійної підготовки у закладі вищої освіти.

Література:

1. Бідюк Н. М. Особливості формування перекладацької компетентності майбутніх учителів іноземної мови та літератури. Слобожанський науковий вісник. Серія Філологія. 2023. № 1. С. 36–42. DOI: <https://doi.org/10.32782/philsru/2023.1.7> (дата звернення: 21.07.2024)
2. Бовт А. Ю. Роль перекладача як транслятора культури миру. Духовність особистості: методологія, теорія і практика. 2022. Т. 1, № 2 (104). С. 28–38. DOI: <https://doi.org/10.33216/2220-6310/2022-104-2-28-38> (дата звернення: 15.07.2024).
3. Горошкін І.О. Перекладацька практика як засіб формування мовної особистості майбутніх перекладачів. Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology. Budapest. 2015. III (30). Issue: 59. С. 35–38. URL: <https://seanewdim.com/wp-content/uploads/2021/02/Translation-practice-as-a->

means-of-linguistic-identity-formation-of-future-interpreters-I.O.-Goroshkin.pdf

(дата звернення: 19.07.2024)

4. Западинська І. Г. Доцільність підготовки кваліфікованих перекладачів в Україні в епоху євроінтеграції. Актуальні питання лінгвістики, професійної лінгводидактики, психології і педагогіки вищої школи : зб. статей VII Міжнар. наук.- практ. конф. (м. Полтава, 24–25 листопада 2022 р.). Полтава, 2022. С. 72–75. URL: <http://repository.pdmu.edu.ua/handle/123456789/20318> (дата звернення: 29.06.2024).

5. Ігнатенко В. Д. Особливості навчання майбутніх перекладачів з урахуванням сучасних тенденцій в індустрії перекладу. Академічні студії. Серія «Педагогіка». 2023. № 4. С. 16–20. DOI: <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2022.4.3> (дата звернення: 05.07.2024).

6. Крайняк Л. К., Дуда О. І. Соціокультурний підхід до професійної підготовки студентів – майбутніх перекладачів. Scientific Journal Virtus. 2020. № 41. С. 78–80. URL: http://www.tsatu.edu.ua/shn/wp-content/uploads/sites/59/5_journal41.pdf#page=78 (дата звернення: 29.06.2024).

7. Олексієнко Л. А. Проблеми змісту професійної підготовки майбутніх перекладачів у закладах вищої освіти України та можливі шляхи їх розв'язання. Вісник КрНУ імені Михайла Остроградського. 2019. № 3 (116). С. 33–38. DOI: <https://doi.org/10.30929/1995-0519.2019.3.33-38> (дата звернення: 29.06.2024)

8. Онищенко М. Ю. Роль і важливість професійної підготовки перекладачів у сучасному світі. Академічні Візії. 2023. № 20. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.8096713> (дата звернення: 20.07.2024)